

Kawalec, Anna (2016). Studia z zakresu bibliologii i informatologii w Polsce i Hiszpanii a Proces Boloński (1999 – 2013). Praca napisana pod kierunkiem dr hab. Marii Próchnickiej. Kraków: Wydział ZiKS UJ, 309 s., 393 poz. bibl.

STRESZCZENIE

Niniejsza rozprawa doktorska stanowi studium reform, które dokonały się na studiach bibliologicznych i informatologicznych w wybranych uczelniach hiszpańskich i polskich, pod wpływem działań wynikających z Procesu Bolońskiego (PB) oraz tworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EOSW).

Główne problemy badawcze pracy obejmują: 1) opracowanie diagnozy stanu kształcenia w zakresie bibliologii i informatologii w Hiszpanii i Polsce do roku 2013, 2) identyfikację i charakterystykę obszarów oddziaływania reform PB na kształcenie w zakresie bibliologii i informatologii w Hiszpanii i Polsce, 3) określenie udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych uczelni w transformacji studiów z zakresu bibliologii i informatologii, która dokonała się w Hiszpanii i Polsce pod wpływem reform Procesu Bolońskiego.

W celu rozwiązania założonych problemów badawczych, autorka zastosowała metodologię mieszaną. Podczas gromadzenia danych autorka wykorzystała technikę ankiety oraz pogłębionego wywiadu ustnego. Badania zostały przeprowadzone wśród wewnętrznych (studenci, pracownicy naukowo-dydaktyczni) oraz zewnętrznych (pracodawcy) uczestników procesu kształcenia.

Analiza hiszpańskich i polskich rozwiązań w kształtowaniu i rozwoju studiów z zakresu bibliologii i informatologii pozwala stwierdzić, iż wpisują się one w światowe tendencje, obserwowane w kształceniu specjalistów bibliologii i informatologii. Kierunki zmian obejmują: dominację akademickich form kształcenia; cykliczność studiów (pierwszy, drugi i trzeci stopień); łączenie bibliologii i informatologii w ramach jednego kierunku studiów; rezygnację z kształcenia typowo bibliotekarskiego na rzecz zagadnień informacyjnych oraz wzrastającą rolę nowych technologii w programach kształcenia. Pomiedzy hiszpańskimi i polskimi studiami z zakresu bibliologii i informatologii, widoczne są podobieństwa w odniesieniu do: dostępu do studiów, liczby ośrodków oferujących studia, wielostopniowości kształcenia, stosowania efektów kształcenia w opracowaniu programów kształcenia. Wśród różnic zauważalnych pomiędzy polskimi i hiszpańskimi studiami z zakresu bibliologii i informatologii można wymienić: odmienne tradycje w kształceniu, inny czas trwania poszczególnych cykli kształcenia, odmienne tendencje i praktyki w nazewnictwie kierunków studiów.

Wyniki badań wskazują, iż wpływ PB na studia bibliologiczne i informatologiczne jest widoczny w odniesieniu do: modelu studiów, programów kształcenia, mobilności studentów, zapewnienia jakości kształcenia, współpracy uczestników procesu kształcenia. Na podstawie badań własnych,

autorka ustaliła stopień wpływu reform PB na kształcenie w zakresie bibliologii i informatologii w poszczególnych obszarach.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż najbardziej widoczne zmiany na omawianych studiach, spowodowane PB, obejmują: modyfikacje programów kształcenia (podział na cykle kształcenia, nowy sposób opisu programów, aktualizacja treści programowych, np. pojawienie się przedmiotów ogólnych z obszaru nauk, do którego został przypisany kierunek studiów); pojawienie się mobilności międzykierunkowej; reorientacja dydaktyki akademickiej (zwiększenie stopnia udziału studenta w procesie kształcenia); wdrażanie systemów zapewnienia jakości kształcenia. Do postulatów bolońskich, których wdrożenie powiodło się w niewielkim stopniu na studiach bibliologiczno-informatologicznych należą: mobilność międzynarodowa, realizacja wspólnych programów kształcenia.

Przeprowadzone badania pokazały, iż w hiszpańskich i polskich ośrodkach kształcących w zakresie bibliologii i informatologii nawiązywana jest współpraca z uczestnikami procesu kształcenia - choć w niezadowalającym stopniu. Zapewnione jest uczestnictwo w wewnętrznych systemach zapewnienia jakości kształcenia oraz w procesie projektowania programów kształcenia, jednak przedstawiciele rynku pracy i studenci nie wykazują dużego zainteresowania udziałem w gremiach odpowiedzialnych za wymienione działania. Wydaje się także, iż wielostopniowy model studiów bibliologiczno-informatologicznych nie został zaakceptowany w świadomości pracodawców i studentów (szczególnie w odniesieniu do warunków polskich).

Na podstawie wyników badań własnych, autorka opracowała zestaw rekomendacji dla studiów bibliologicznych i informatologicznych w związku z reformami wywołanymi tworzeniem EOSW. Wyniki badań mogą być praktycznie wykorzystane w celu doskonalenia oferty kształcenia w zakresie bibliologii i informatologii, podniesienia konkurencyjności ośrodków prowadzących studia z tego zakresu, jak również w celu doskonalenia współpracy pomiędzy uczestnikami procesu kształcenia oraz współpracy pomiędzy ośrodkami kształcenia.

Słowa kluczowe: studia z zakresu bibliologii i informatologii, Proces Boloński, Hiszpania, Polska, model studiów, programy kształcenia, mobilność studentów, zapewnienie jakości kształcenia, współpraca uczestników procesu kształcenia

26/01/2018

Kowalec Anna